

Ειδικές Πληθυσμιακές Ομάδες. Ο Αυτισμός και η Διαχείριση του στην ΠΦΥ

Αλμπάνη Ν. Ελένη
Επίκουρος Καθηγήτρια Νοσηλευτικής Πανεπιστήμιο Πατρών

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Εισαγωγικές έννοιες Αυτισμού

Χαρακτηριστικά παιδιών με αυτισμό

Ειδικά εργαλεία Ανίχνευσης Αυτισμού

Διαχείριση Αυτισμού στην ΠΦΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ...

<https://www.youtube.com/watch?v=mINwXuHUA8I&t=70s>

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ...

- Η λέξη αυτισμός προέρχεται από την ελληνική λέξη «εαυτός» και υποδηλώνει την απομόνωση ενός ατόμου στον εαυτό του.
- Ο αυτισμός, αποτελεί μια ισόβια, πολύπλοκη, εκ γενετής νευροαναπτυξιακή διαταραχή που συνήθως εκδηλώνεται στη φάση της ανάπτυξης.
- Στην παιδοψυχιατρική ο Αμερικανό-Αυστριακός ψυχίατρος Kanner το 1943 περιέγραψε για πρώτη φορά το σύνδρομο του παιδικού αυτισμού.
- Την ίδια περίοδο, ο Αυστριακός παιδίατρος Χανς Άσπεργκερ, περιέγραψε μία ηπιότερη μορφή της διαταραχής που είναι γνωστή ως Σύνδρομο Asperger.

Τι Είναι ο Αυτισμός;

- Ο Αυτισμός είναι μία αναπτυξιακή διαταραχή του ανθρώπου, που επηρεάζει τον τρόπο που ο εγκέφαλος χρησιμοποιεί τις πληροφορίες.
- Σύμφωνα με το Διαγνωστικό και Στατιστικό Εγχειρίδιο Ψυχικών Διαταραχών (DSM-5), ένας οδηγός που δημιουργήθηκε από την Αμερικανική Ψυχιατρική Εταιρεία για τη διάγνωση ψυχικών διαταραχών, περιγράφει:
 - Δυσκολία στις Κοινωνικές σχέσεις.
 - Δυσκολία στην Επικοινωνία.
 - Περιορισμένα ενδιαφέροντα (στερεότυπες συμπεριφορές, επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες).
 - Ανομοιογενή ανάπτυξη γνωσιακών λειτουργιών.

Το Φάσμα Του Αυτισμού . Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές (Δ.Α.Δ)

Άλλες ΔΑΔ

Αυτισμός Σύνδρομο Canner

Σύνδρομο Asperger

- Ο όρος **διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές** καλύπτει όλο το Φάσμα του Αυτισμού, (Σύνδρομο Rett; PDD NOS (διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή και η Παιδική Αποσυνδεδετική Διαταραχή).
- Το **σύνδρομο Canner** ή ο αυτισμός της πρώιμης παιδικής ηλικίας (RDA) αποτελεί παραβίαση της πνευματικής ανάπτυξης, στην οποία το παιδί έχει προβλήματα με την ικανότητα επικοινωνίας, την κοινωνική αντίληψη και την υπανάπτυξη συναισθηματικών εκδηλώσεων.
- **Asperger**: άτομα με αυτιστικού τύπου διαταραχές αλλά υψηλής λειτουργικότητας και με δείκτη νοημοσύνης σχεδόν φυσιολογικό και δεξιότητες στη γλωσσική δομή.

ΕΠΙΔΗΜΙΟΛΟΓΙΑ

- Επιπολασμός: 1-2% ανά 1000 παιδιά.
- Συχνότερα στα αγόρια 4:1.
- Εκδηλώνεται σε ίση αναλογία σε όλες τις κοινωνικο-οικονομικές ομάδες.
- Σύμφωνα με την Ελληνική Εταιρία Προστασίας Αυτιστικών Ατόμων (ΕΕΠΤΑΑ), 1 στα 42 αγόρια και 1 στα 189 κορίτσια που γεννιούνται, διαγιγνώσκεται στο φάσμα του αυτισμού.
- Στην Ελλάδα εκτιμάται ότι υπάρχουν περίπου 150.000 αυτιστικά άτομα (τα περισσότερα παιδιά).
- Εκτιμούν ότι το κόστος της δαπάνης παγκοσμίως του πληθυσμού ASD θα κυμανθεί γύρω στα 460,8 δις δολάρια μέχρι 2025.

Awareness

ΓΕΝΕΤΙΚΗ

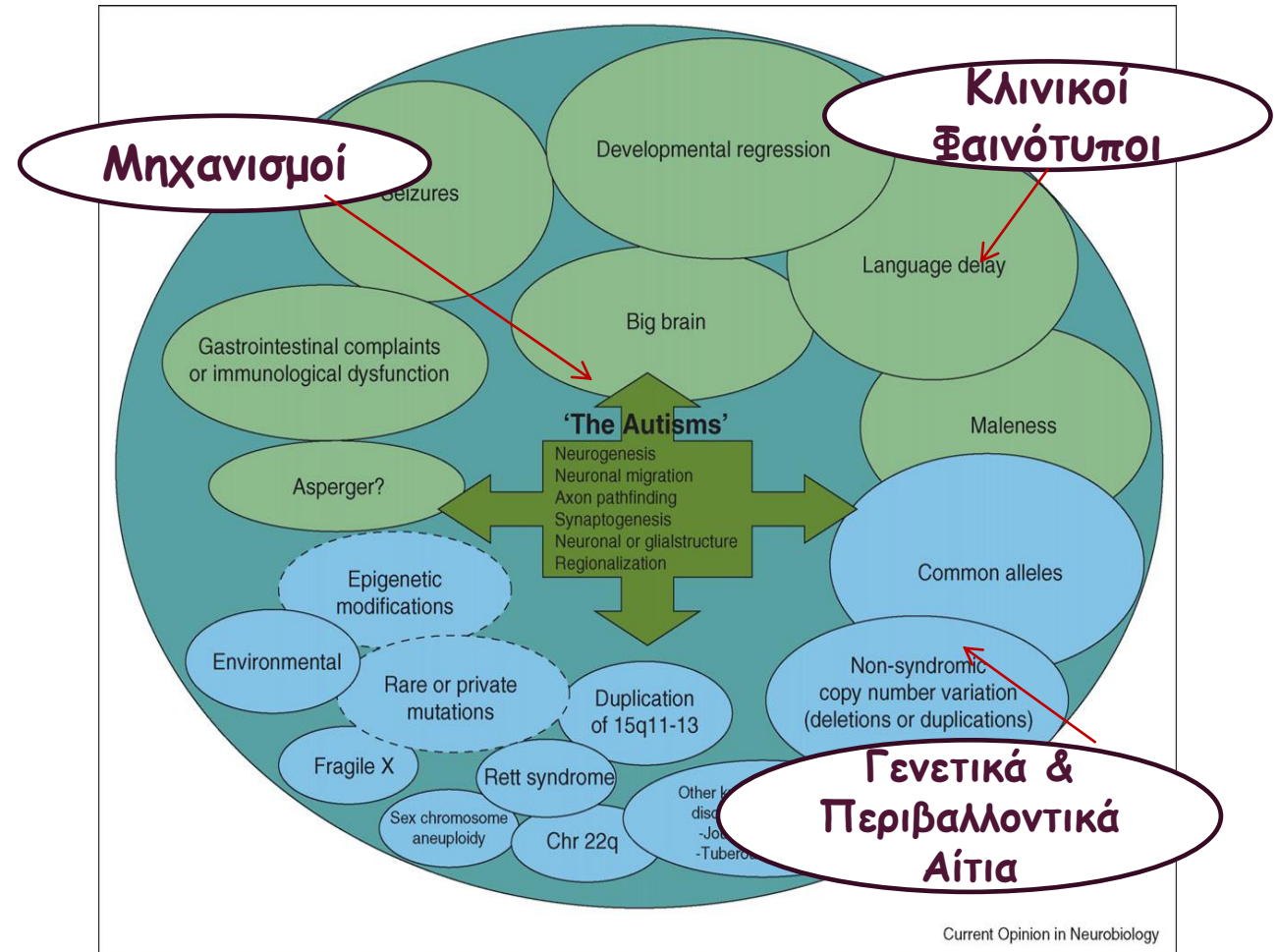
- Κληρονομικότητα στον αυτισμό: 91-93%.
- Δίδυμοι: Μονοζυγώτες 60%.
- Ποσοστό εμφάνισης στα αδέρφια: 4-6% αυτισμός.
- 35,3% για το τρίτο παιδί εφόσον υπάρχουν δύο παιδιά με αυτισμό.
- **Ελλείμματα** συνδέονται με μερική αποσύνδεση ανώτερων περιοχών συσχέτισης πληροφοριών (γλώσσα, κοινωνική συμπεριφορά και νοητική ευελιξία) που φυσιολογικά συνδέονται με τον μετωπιαίο λοβό του εγκεφάλου.
- **Ελαττωμένη δραστηριότητα** κατά τη διάρκεια κοινωνικών δράσεων σε διάφορες εγκεφαλικές περιοχές.

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

- Γενετικά και μεταβολικά σύνδρομα.
- Περιγεννητικοί και εξωγενείς παράγοντες.
- Νευροανατομικοί.
- Νευροχημικοί και νευροορμονικοί.
- Ανοσολογικοί.

ΒΑΣΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ (ΔΦΑ)

- Αυτιστική απομόνωση.
- Ανάγκη του σταθερού - αμετακίνητου.
- Στερεοτυπίες των κινήσεων.
- Διαταραχές του λόγου.
- Προσκόλληση σε ορισμένα αντικείμενα.
- Περιορισμένες δραστηριότητες & ενδιαφέροντα.
- Μη συστηματικές αισθητηριακές αντιδράσεις.
- Διαταραχές στις κοινωνικές σχέσεις.
- Νοητική ανάπτυξη (70% των αυτιστικών παιδιών έχουν νοητικό πηλίκο $IQ < 70$ ενώ ένα ποσοστό 5% έχει $IQ > 100$).

Specific Screening/Ειδικά ανιχνευτικά εργαλεία

- Επιτρέπουν την ανίχνευση προβλημάτων που μπορεί να μην είναι άμεσα εμφανή, χωρίς κατάλληλο έλεγχο.
- Δίνουν τη δυνατότητα συλλογής αντικειμενικών πληροφοριών σχετικά με τις ανάγκες ή δυσκολίες ενός παιδιού.
- Σχεδιασμό και την εφαρμογή κατάλληλων θεραπευτικών ή εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Η αναπτυξιακή αξιολόγηση των παιδιών αποτελεί ευθύνη.
- Η πρώιμη ανίχνευση σχετίζεται με πρώιμη παρέμβαση και βελτίωση της πρόγνωσης.

Identification and evaluation of children with autism spectrum disorders. Johnson CP, Myers SM, American Academy of Pediatrics Council on Children With Disabilities, Pediatrics. Updated December 14, 2018

Screening Tool for Autism in Two-Year-Olds (STAT) (24,36 μήνες)

- Social Communication Questionnaire (SCQ) (προσχολική-σχολική)
- Childhood Autism Syndrome Test (CAST) (4-11 ετών)
- Autism Spectrum Screening Questionnaire (ASSQ) (7-16 ετών)
- Autism-Spectrum Quotient (AQ)
- Autism-Spectrum Quotient-Children's Version (AQ-Child) (4-11 ετών)
- Australian Scale for Asperger's Syndrome (ASAS) (Michelle Garnett et al)

Παρακαλώ συμπληρώστε το έντυπο σχετικά με το πώς είναι **συνήθως** το παιδί σας. Προσπαθήστε να συμπληρώσετε όλες τις ερωτήσεις. Αν μια συμπεριφορά παρουσιάζεται σπάνια (την έχετε δει μια ή δυο φορές), παρακαλώ απαντήστε σαν να μην την έχει το παιδί.

1.	Χαίρεται το παιδί σας όταν το κουνάτε ή το παίζετε στα γόνατά σας;	Ναι	Όχι
2.	Ενδιαφέρεται το παιδί σας για άλλα παιδιά;	Ναι	Όχι
3.	Αρέσει στο παιδί σας να σκαρφαλώνει σε πράγματα όπως οι σκάλες;	Ναι	Όχι
4.	Χαίρεται το παιδί σας όταν παίζει «κου-κου-τσα» ή κρυφτό;	Ναι	Όχι
5.	Παίζει ποτέ το παιδί σας αναπαριστώντας ότι μιλάει στο τηλέφωνο, ότι φροντίζει τις κούκλες σαν μωρά, ή άλλα παιχνίδια προσποίησης, δηλαδή “στα ψέματα”;	Ναι	Όχι
6.	Χρησιμοποιεί ποτέ το παιδί σας το δείκτη του χεριού του για να δείξει κάτι που θέλει να ζητήσει;	Ναι	Όχι
7.	Χρησιμοποιεί ποτέ το παιδί σας το δείκτη του χεριού του για να δείξει κάτι που του προκαλεί το ενδιαφέρον;	Ναι	Όχι
8.	Μπορεί το παιδί σας να παίζει σωστά με μικρά παιχνίδια (όπως αυτοκινητάκια ή τουβλάκια) χωρίς να τα βάζει μόνο στο στόμα, να τα κουνάει ή να τα πετάει;	Ναι	Όχι
9.	Σας φέρνει το παιδί σας (στον γονέα) αντικείμενα για να σας δείξει κάτι;	Ναι	Όχι
10.	Σας κοιτάζει το παιδί σας στα μάτια για περισσότερο από ένα ή δύο δευτερόλεπτα	Ναι	Όχι
11.	Εκδηλώνει το παιδί σας ποτέ υπέρμετρη ευαισθησία σε θορύβους (για παράδειγμα κλείνοντας τα αυτιά του);	Ναι	Όχι
12.	Σας χαμογελάει το παιδί σας όταν βλέπει το πρόσωπό σας ή όταν του χαμογελάτε;	Ναι	Όχι
13.	Σας μιμείται το παιδί σας (για παράδειγμα αν κάνετε ένα μορφασμό στο πρόσωπο θα τον μιμηθεί);	Ναι	Όχι
14.	Το παιδί σας ανταποκρίνεται στο όνομά του όταν το φωνάζετε;	Ναι	Όχι
15.	Αν του δείξετε ένα παιχνίδι στην άλλη άκρη του δωματίου, το παιδί σας θα το κοιτάξει;	Ναι	Όχι
16.	Το παιδί σας περπατάει;	Ναι	Όχι
17.	Αν εσείς κοιτάτε κάτι, θα το κοιτάξει και το παιδί σας;	Ναι	Όχι
18.	Κάνει το παιδί σας ασυνήθιστες κινήσεις με τα δάκτυλά του κοντά στο πρόσωπό του;	Ναι	Όχι
19.	Προσπαθεί το παιδί σας να τραβήξει την προσοχή σας στις δραστηριότητές του;	Ναι	Όχι
20.	Έχετε ποτέ αναρωτηθεί μήπως το παιδί σας δεν ακούει;	Ναι	Όχι
21.	Καταλαβαίνει το παιδί σας αυτά που λένε οι άλλοι;	Ναι	Όχι
22.	Έχετε προσέξει το παιδί σας μερικές φορές να φαίνεται αφηρημένο, χωρίς να κοιτά κάτι συγκεκριμένο, ή να περιφέρεται χωρίς σκοπό;	Ναι	Όχι
23.	Όταν το παιδί σας αντιμετωπίζει κάτι ασυνήθιστο, σας κοιτάζει στο πρόσωπο για να ελέγξει την αντίδρασή σας;		

M-CHAT

Επικυρωμένο ειδικό ανιχνευτικό εργαλείο, well-child check-up

- Ένας σημαντικός αριθμός των παιδιών που σκοράρει σε κίνδυνο για το M-CHAT-R δεν θα διαγνωστεί με ΔΦΑ. Ωστόσο, αυτά τα παιδιά διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο για άλλες αναπτυξιακές διαταραχές ή καθυστερήσεις.
- Ήπια συμπτώματα, ακόμη και απουσία συμπτωμάτων στους 18 μήνες δεν «αποκλείει» μια καθυστερημένη διάγνωση της ΔΦΑ → Συνεχίζεται η επιτήρηση.
- Το τεστ περιλαμβάνεται στο καινούργιο βιβλιário υγείας παιδιού και πρέπει να γίνεται σε όλα τα παιδιά.
- Ευαισθησία 87% & ειδικότητα 99%.

M-CHAT-R™

Παρακαλώ απαντήστε τις ερωτήσεις για το παιδί σας. Παρακαλώ σκεφτείτε πώς το παιδί σας συμπεριφέρεται συνήθως. Αν έχετε δει το παιδί σας να κάνει την συμπεριφορά λίγες φορές, αλλά συνήθως δεν την κάνει, τότε παρακαλώ απαντήστε **όχι**. Παρακαλώ βάλτε σε κύκλο το **ναι** ή **όχι** για κάθε ερώτηση. Ευχαριστώ πολύ.

1. Αν δείξετε κάτι στην άλλη μεριά του δωματίου, το παιδί σας θα το κοιτάξει; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, αν δείξετε ένα παιχνίδι ή ένα ζώο, το παιδί κοιτάει το παιχνίδι ή το ζώο;)
2. Έχετε αναρωτηθεί ποτέ αν το παιδί σας μπορεί να είναι κωφό; Ναι Όχι
3. Το παιδί σας παίζει παιχνίδια ρόλων ή φαντασικό παιχνίδι; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, κάνει ότι πίνει από ένα άδειο ποτήρι, να κάνει ότι μιλάει στο τηλέφωνο, ή ότι ταΐζει μια κούκλα ή ένα λούτρινο ζωάκι;)
4. Αρέσει στο παιδί σας να σκαρφαλώνει σε πράγματα; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, έπιπλα, στα παιχνίδια της παιδικής χαράς, σκάλες)
5. Το παιδί κάνει ασυνήθεις κινήσεις με τα δάκτυλά κοντά στα μάτια του; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, το παιδί κουνάει τα δάκτυλα κοντά στα μάτια του;)
6. Το παιδί δείχνει με το ένα δάκτυλο για ζητήσει κάτι ή για ζητήσει βοήθεια; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, δείχνει ένα σνακ ή ένα παιχνίδι που δεν το φτάνει)
7. Το παιδί σας δείχνει με το ένα δάκτυλο για σας δείξει κάτι ενδιαφέρον; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, να δείχνει ένα αεροπλάνο στον ουρανό ή ένα μεγάλο φορτηγό στον δρόμο)
8. Το παιδί σας ενδιαφέρεται για άλλα παιδιά Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, το παιδί σας παρακολουθεί άλλα παιδιά, τους χαμογελάει ή πάει σ'αυτά;
9. Το παιδί σας δείχνει πράγματα, φέρνοντάς τα σε σας ή κρατώντας τα ψηλά για να σας τα δείξει – όχι για να τον βοηθήσετε αλλά για να τα μοιραστεί; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, δείχνοντας σας ένα λουλούδι, ένα λούτρινο ζωάκι ή ένα φορτηγάκι -παιχνίδι)
10. Το παιδί σας ανταποκρίνεται όταν φωνάζετε το όνομά του; Ναι Όχι
(**ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**, όταν λέτε το όνομά του, κοιτάζει πάνω, μιλάει ή μπαμπαλίζει, ή σταματά αυτό που κάνει;)

11. Όταν χαμογελάτε στο παιδί σας, σας ανταποδίδει το χαμόγελο;	Ναι Όχι
12. Το παιδί σας εκνευρίζεται από τους θορύβους της καθημερινότητας;
(ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ , το παιδί σας φωνάζει ή κλαίει σε θόρυβο όπως μια απορροφητική σκούπα ή δυνατή μουσική;)	Ναι Όχι
13. Το παιδί σας περπατάει;	Ναι Όχι
14. Το παιδί σας κοιτάζει στα μάτια όταν του μιλάτε ή παίζετε μαζί του
ή όταν το ντύνετε;	Ναι Όχι
15. Το παιδί σας αντιγράφει, μιμείται αυτά που κάνετε;
(ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ , κάνει «γειά» κουνώντας το χέρι, χειροκροτάει, κάνει αστείους θορύβους όταν κάνετε κι εσείς)	Ναι Όχι
16. Αν γυρίσετε το κεφάλι σας να κοιτάξετε κάτι, το παιδί σας κοιτάζει γύρω
αναζητώντας να δει τί βλέπετε;	Ναι Όχι
17. Το παιδί σας προσπαθεί να σας κάνει να τον κοιτάξετε;
(ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ , το παιδί σας κοιτάει για έπαινο ή λέει «κοίτα»
ή «κοίτα με»);	Ναι Όχι
18. Το παιδί σας καταλαβαίνει όταν του λέτε να κάνει κάτι;
(ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ , χωρίς να δείξετε, το παιδί σας μπορεί να καταλάβει
«βάλε το βιβλίο στην καρέκλα» ή «φέρε μου την κουβέρτα» ;)	Ναι Όχι
19. Αν κάτι νέο συμβεί, το παιδί σας κοιτάζει στο πρόσωπο για να δει πώς
αισθάνεστε για αυτό; (ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ , αν ακούσει ένα παράξενο ή
αστείο θόρυβο ή δει ένα νέο παιχνίδι, θα γυρίσει να σας κοιτάξει;)	Ναι Όχι
20. Του αρέσουν κινητικές δραστηριότητες;
(ΓΙΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ , να τον κάνετε κούνια ή να κουνιέται στο γόνατό σας;)	Ναι Όχι

© 2009 Diana Robins, Deborah Fein & Marianne Barton

© Greek Translation 2015: Δρ Δ.Δημητρίου - Παπαβασιλείου MD Ph.D. Παιδίατρος

Νευροαναπτυξιολόγος, drdimi@yahoo.com κα Ε.Γλυκύ Εργοθεραπεύτρια,

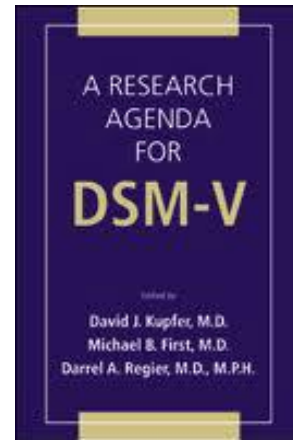
Ελληνική Εταιρεία Αναπτυξιακής & Συμπεριφορικής Παιδιατρικής www.paidiatriki.com

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΔΦΑ ΜΕ ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ

- Το **Autism Screening Questionnaire (ASQ)** είναι μια προσπάθεια ανάπτυξης ενός αξιόπιστου και έγκυρου διαγνωστικού εργαλείου σύμφωνα με τα τελευταία διαγνωστικά κριτήρια για τον αυτισμό.
- **DSM-5** (Diagnostic and Statistical Manual) της Αμερικανικής Ψυχιατρικής Ένωσης (APA). (Διαγνωστικό και Στατιστικό εγχειρίδιο για τις Νοητικές Διαταραχές).
- **ICD-10** (International Classification of Diseases) του Διεθνούς Οργανισμού Υγείας (ΠΟΥ).

Identification and evaluation of children with autism spectrum disorders.
Johnson CP, Myers SM, American Academy of Pediatrics Council on
Children With Disabilities, Pediatrics. 2007;120(5):1183

Γιατί είναι σημαντική η πρώιμη διάγνωση;

- Πρώιμη διάγνωση πρώιμη παρέμβαση & καλύτερα αποτελέσματα /λιγότερο στρες στην οικογένεια!!
- Πρώιμη παρέμβαση: εκμεταλλευόμαστε την "πλαστικότητα" του εγκεφάλου και επιτυγχάνουμε έγκαιρη προετοιμασία για ένταξη στο σχολείο.
- Δεν εδραιώνονται παθολογικές συμπεριφορές.
- Γενετική συμβουλευτική: έγκαιρη εντόπιση γενετικών ανωμαλιών.

(Baird et al 2000; Baird et al 2001; Baron-Cohen et al 2010)

Ο ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΥ

- Γνωρίζει πολύ καλά το παιδί αλλά και το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει.
- Μέσα από την ολιστική προσέγγισή του βλέπει τη συνολική συμπεριφορά του παιδιού συγκρινόμενη με την τυπική ανάπτυξη.
- Ανιχνεύει τυχόν ακουστικά ή οφθαλμολογικά προβλήματα.
- Χρήση M-CHAT.
- Παραπομπή σε διεπιστημονική ομάδα για ολοκληρωμένη αξιολόγηση και ένταξη σε πρώιμη παρέμβαση.

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

- Προσέγγιση (TEACCH- DIVISION TEACCH).
- Συμπεριφοριστικές προσεγγίσεις (BEHAVIOURAL APPROACHES, APPLIED BEHAVIOUR ANALYSIS).
- Προσεγγίσεις ενσωμάτωσης - ολοκλήρωσης (INTEGRATION APPROACHES).
- Θεραπεία καθημερινής ζωής-σχολείο (HIGASHI DAILYLIFE THERAPY AT THE BOSTON HIGASHI SCHOOL).
- Αλληλεπιδραστικές προσεγγίσεις (INTERACTIVE APPROACHES, OPTION APPROACH THE PLAYSCHOOL CURRICULUM, INFANT DEVELOPMENT PROGRAMME)

ΕΙΔΙΚΕΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

- Αισθητηριακή Ολοκλήρωση.
- Φαρμακοθεραπεία.
- Αισθητηριακή χαλάρωση.
- Κινησιοπαιδαγωγική Μέθοδος.
- Εργοθεραπεία.
- Θεραπεία συμπεριφοράς, τροποποίηση συμπεριφοράς.
- Λογοθεραπεία και εκπαίδευση σε εναλλακτικούς τρόπους επικοινωνίας.
- Μάθηση υποβοηθούμενη από την χρήση υπολογιστών.
- Μουσικοθεραπεία, "θεραπεία μουσικής αλληλεπίδρασης" .
- Θεραπευτική Ιππασία.
- Κοινωνικές Ιστορίες.

Βασική αρχή είναι ότι το κάθε παιδί έχει εξατομικευμένο σχεδιασμό θεραπευτικής παρέμβασης.

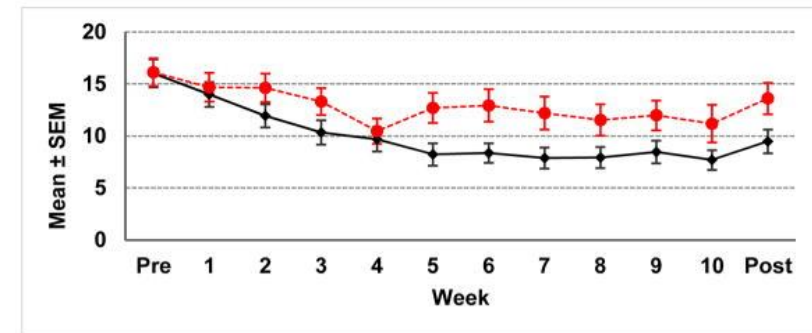

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΙΠΠΑΣΙΑ.

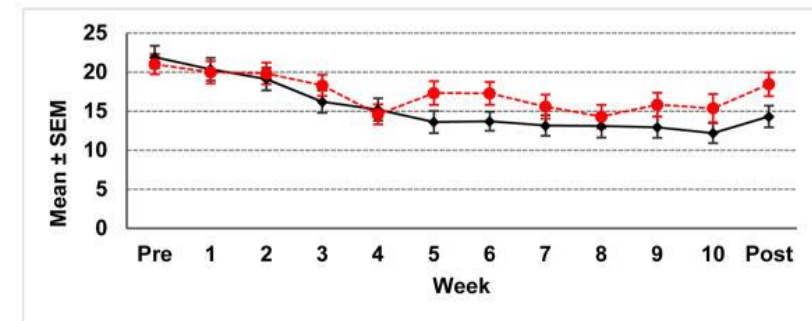

- Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε (10.1016/j.jaac.2015.04.007 Μάιος 2015) , αναφέρεται πως συμμετείχαν 116 άτομα 6-16 χρονών που εντάσσονται στο φάσμα του αυτισμού, τα οποία συμμετείχαν σε πρόγραμμα θεραπευτικής ιππασίας 10 εβδομάδων, σε σύγκριση με άλλα παιδιά τα οποία δεν είχαν καμία επαφή με άλογα.
- Τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής δείχνει πως υπάρχει ένα πολύ «ενεργό συστατικό» στην αλληλεπίδραση αλόγου και ανθρώπου..
- Το οποίο προκαλεί θετικές αλλαγές στην ευερεθιστότητα, στις έντονες αντιδράσεις θυμού και άγχους, στην υπερκινητικότητα και στην κοινωνική και επικοινωνιακή συμπεριφορά.

A) Time course of ABC-C Irritability score

B) Time course of ABC-C Hyperactivity score

---●--- Barn —◆— THR

ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΙΠΠΑΣΙΑ.

- Υποθέσεις οι οποίες μένουν να εξεταστούν είναι ο καθρεπτισμός των συναισθημάτων του ανθρώπου από το άλογο και η μη λεκτική επικοινωνία σε συνάρτηση με την διατήρηση της προσοχής του ιππέα προς το άλογο του, τα οποία αποτελούν μια πλατφόρμα για την βελτίωση των επικοινωνιακών ικανοτήτων και της συμπεριφοράς.
- «The Horse Boy» (Το Αγόρι Και Το Άλογο) του Μισέλ Οράιον Σκοτ (2009).

Στο ντοκιμαντέρ, οι γονείς του 5χρονου Ρόουαν στρέφονται στις εναλλακτικές μεθόδους θεραπείας των σαμάνων, πραγματοποιώντας ένα ταξίδι με άλογο στη Μογγολία. Το ομότιτλο βιβλίο του Isaacson Rupert, έχει μεταφραστεί στα ελληνικά και είναι ήδη διαθέσιμο και στη χώρα μας

<https://www.youtube.com/watch?v=MxWMVE2ijBE>

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΣΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗ ΘΕΡΑΠΕΙΑ

- Τα παιδιά μαθαίνουν μέσω του παιχνιδιού. Τυπικά, τα παιδιά χρησιμοποιούν το παιχνίδι για να δημιουργήσουν **σωματικές και κοινωνικές δεξιότητες**, να δοκιμάσουν διαφορετικές προσωπικότητες και χαρακτήρες και να δημιουργήσουν φιλίες.
- Η θεραπευτική αγωγή είναι ένα εργαλείο που βοηθά τα αυτιστικά παιδιά να **προσαρμοστούν** σε ένα περιβάλλον.
- Το παιχνίδι σε παιδιά με διαταραχές του φάσματος του αυτισμού είναι συχνά **μοναχικό**. Διάφοροι παράγοντες συμβάλλουν στην έλλειψη κοινωνικού παιχνιδιού.
- Η θεραπεία με το παιχνίδι σχεδιάστηκε αρχικά ως εργαλείο για την παροχή **ψυχοθεραπείας** στους νέους που αντιμετωπίζουν τραύματα, άγχος και ψυχικές ασθένειες.

(Morfidi et.al. 2015).

ΛΟΓΟΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΙΓΝΙΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

- Το ενδιαφέρον για τον κόσμο και την αυτογνωσία.
- Η οικοδόμηση σχέσεων.
- Δυνατότητα αμφίδρομης επικοινωνίας.
- Σύνθετη και μη λεκτική επικοινωνία.
- Ερμηνεία συναισθηματικών ιδεών.
- Εκφράζοντας τη συναισθηματική σκέψη.
- Ένας εκπαιδευμένος θεραπευτής.

(Lantz, 2001)

ΓΟΝΕΙΣ ΠΑΙΔΙΟΥ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

- Για κάποιους ένα βασανιστήριο, ένας «γολγοθάς».
- Για άλλους ένας κλέφτης, που του παίρνει το παιδί που ονειρεύτηκε μακριά....
- Ενώ για κάποιους πιο αισιόδοξους ένα ταξίδι, μια διαδρομή- πρόκληση προς μια διαφορετική οπτική θεώρησης της ίδιας της ζωής....
- Δύσκολη η ενημέρωση γονέων, απλές εκφράσεις για τις δυσκολίες... «είναι πιο πίσω από άλλα παιδιά της ηλικίας του», «έχει δυσκολίες σε...» , αναφορά και στα θετικά.

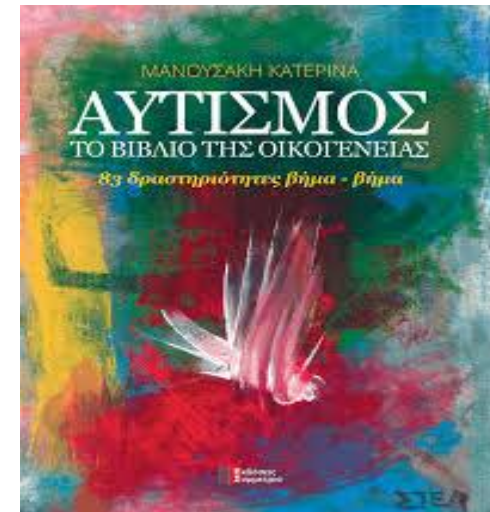
ΟΙ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΑΡΧΙΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΩΝ ΓΟΝΙΩΝ...

- Έχουν πλήρη άγνοια της φύσης της διαταραχής.
- Ελλιπής η ενημέρωση από πολιτεία και ειδικούς.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ:

- Πως θα διαμορφώσουν τη σχέση τους με το παιδί ώστε αυτή να μην κλονιστεί?
- Πως θα διαχειριστούν τη μεταξύ τους σχέση, αδέρφια και περίγυρο?
- Πως θα αντιμετωπίσουν τον κοινωνικό αποκλεισμό?

ΠΡΟΦΙΛ ΑΥΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

- Οι γονείς έρχονται αντιμέτωποι με μια διάγνωση η οποία επιβεβαιώνει την αδυναμία του παιδιού τους να **ενταχθεί κοινωνικά** ανάμεσα στα άλλα.
- Βρίσκονται μπροστά σε ένα παιδί το οποίο έχει **στιγματιστεί** και εξοστρακιστεί από τον κοινωνικό ιστό και για το οποίο μερικές φορές, οποιαδήποτε θεραπευτική μέθοδος κρίνεται μάταιη.
- **Μονοπωλούν το ενδιαφέρον των γονιών** ειδικά κατά τα πρώτα χρόνια της διάγνωσης.
- Συχνά γίνονται **χειριστικά** και ιδιαιτέρως απαιτητικά.
- Συνήθως χαρακτηρίζονται από τους συνομήλικους τους ως άτομα ιδιόρρυθμα, δύστροπα και **αντικοινωνικά**.
- Οι γονείς δυσκολεύονται να τους **βάλουν όρια**.

ΣΧΕΣΕΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ

- Πολλές φορές παίρνουν το ρόλο του φροντιστή αναλαμβάνοντας ευθύνες που δεν τους αναλογούν.
- Χάνουν την παιδικότητά τους και τον αυθορμητισμό τους.
- Συχνά μιμούνται παθολογικές-αυτιστικές συμπεριφορές προκειμένου να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των γονιών.
- Στερούνται ποιοτικό χρόνο με τους γονείς λόγω των μακροχρόνιων θεραπειών των αδελφών τους, άλλες δε φορές παραγκωνίζονται επιδεικτικά.
- Στην καλύτερη περίπτωση επιλέγουν επαγγέλματα συναφή με φροντίδα ατόμων με ιδιαιτερότητες πχ. ψυχολόγοι, ειδ.παιδαγωγοί, λογοθεραπευτές κλπ.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ - ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΣ

- Επαγγελματίες με **κατάρτιση** και **συνεχόμενη εκπαίδευση**.
- Αναγνωρίζει τα **όρια** του αυτιστικού παιδιού και τα σέβεται (αποφυγή tantrum).
- Δεν ανταποδίδει το θυμό, αντιθέτως έχει **κατευναστικό** και ήρεμο ύφος.
- Κάνει **διαρκή ανατροφοδότηση** της στοχοθεσίας του (επαναπροσδιορισμός βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων).
- Εξατομικεύει τις θεραπευτικές του προσεγγίσεις σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε παιδιού. Εξάλλου καμία θεραπεία δεν έχει βρεθεί που να είναι **αποτελεσματική** για όλα τα παιδιά.
- Απεριόριστη υπομονή, **ενσυναίσθηση**, αγάπη για το αυτιστικό παιδί και να βλέπει τα πράγματα με τα μάτια της «ψυχής του».

Εξατομικευμένο Πλάνο Θεραπευτικής Φροντίδας και Εκπαίδευσης Βασισμένο:

- Στο αναπτυξιακό προφίλ του παιδιού.
 - Στις αξιολογήσεις της θεραπευτικής ομάδας.
 - Στις ανάγκες του κάθε παιδιού.
-
- Συμβουλευτική, πνεύμα συνεργασίας και εμπιστοσύνης με τους γονείς.
 - Ενεργητική ακρόαση... να εκφράζουν οι γονείς τις απόψεις τους.
 - Κανένας λόγος υπαιτιότητας.

Εξειδικευμένη Παρεμβαση από Επαγγελματίες Υγείας

Ανάπτυξη διαπροσωπικής σχέσης με το παιδί με στόχο:

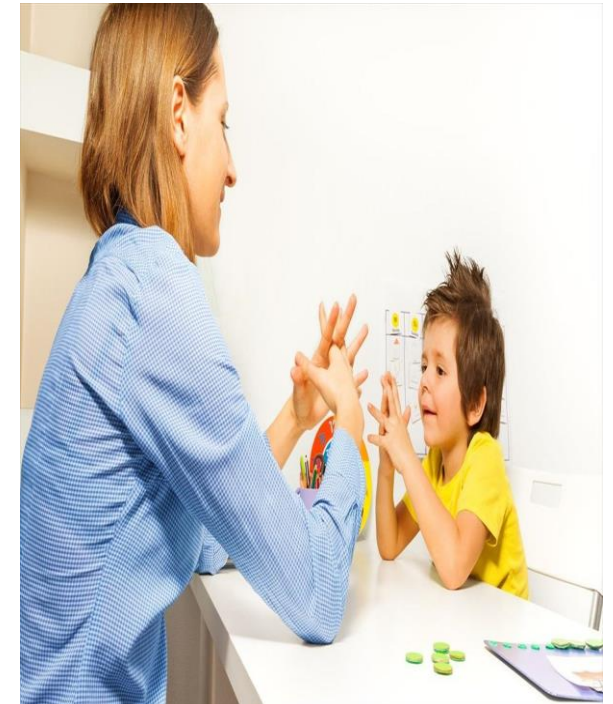
- Να ελαχιστοποιηθεί το άγχος του παιδιού για το άγνωστο περιβάλλον.
- Διασφάλιση μιας ήπιας προσαρμογής για να μην εκδηλώσει υποτροπή το παιδί.
- Να εξασφαλιστεί ένα συναισθηματικό και υποστηρικτικό περιβάλλον.
- Παρατήρηση και αξιολόγηση σημαντικών πληροφοριών (συνήθειες, ανάγκες, θυμός, απόσυρση, ιδιαιτερότητες του παιδιού).
- Συστηματική φροντίδα, για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών του παιδιού.

Εξειδικευμένη Παρεμβαση από Επαγγελματίες Υγείας

- Μείωση των αισθητήριων ερεθισμάτων (θόρυβος, έντονος φωτισμός).
- Παροχή ανταμοιβών σε θετικές συμπεριφορές (αποδοχή της θεραπείας).
- Δραστηριότητες/ παρεμβάσεις πρέπει να προσφέρεται σε συγκεκριμένες ώρες, για την αποφυγή του stress.
- Διατύπωση κυριολεκτικών ορών για την άμεση επικοινωνία (όχι μεταφορές, σύντομες εντολές).
- Χρήση οπτικών επικοινωνιακών βοηθημάτων (εικόνες, πρόγραμμα).

ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

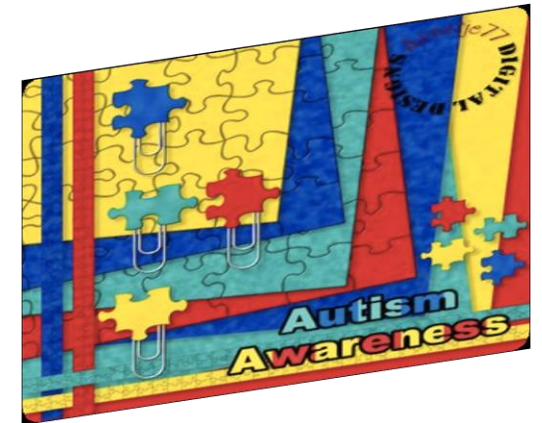
- Η οριοθέτηση γίνεται με **απλούς τρόπους**: από τη μίμηση, τη διαρκή επανάληψη, την ίδια την ανάπτυξη, την επιρροή του περιβάλλοντος (πχ σχολείο).
- Δεν χρειάζεται πάντα μια επιστημονική μεθοδολογία αλλά αρκεί ένας απόλυτα προσαρμοσμένος στο παιδί **χειρισμός**.
- Οι στερεοτυπίες αποτελούν μια επιπρόσθετη δυσκολία, ας τις κάνουμε όμως **σύμμαχο** και όχι εχθρό....
- Σεβασμό στη στερεοτυπία, σεβασμό στο διαφορετικό τρόπο σκέψης γιατί ο αυτιστικός ζει μέσα από αυτή...
- Βρίσκω τα δυνατά του σημεία, τα ενισχύω, τα καλλιεργώ και **ενθαρρύνω** την ανάπτυξή τους.

ΣΧΕΣΗ ΓΟΝΙΟΥ-ΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ

- Διάθεση για προσωπικές υπερβάσεις.
- Δεν κρύβει στοιχεία από το ιστορικό.
- Είναι συνεπής ως προς τη συχνότητα των συνεδριών
- Από την άλλη ο ίδιος θέλει να νιώθει πως ο γιατρός ή ο θεραπευτής του παιδιού του δεν είναι αποστασιοποιημένος και ψυχρός αλλά διαθέσιμος και έτοιμος να λύσει τα όποια προβλήματα προκύπτουν.

ΨΥΧΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΟΝΙΟΥ

- Αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της επιτυχούς διαχείρισης του Αυτιστικού παιδιού.
- Διασφαλίζει μακροχρόνια αποτελέσματα.
- Γίνεται αρχικά μέσω Ατομικού ή Ομαδικού Ψυχοθεραπευτικού Προγράμματος και στη συνέχεια μέσω Συμβουλευτικής καθοδήγησης από ειδικό.
- Προγράμματα εκπαίδευσης γονέων: Early Bird, Cygnet.
- Ομάδες γονέων, Σύλλογοι.
- Η φύση της δυσκολίας του παιδιού με Αυτισμό σημαίνει πως οι άνθρωποι που έρχονται σε επαφή μαζί του πρέπει να αλλάξουν τον φυσικό τρόπο συνδιαλλαγής τους.

Ποια Θα Μπορούσαν Να Είναι Τα Λόγια Ενός Παιδιού Με Αυτισμό...

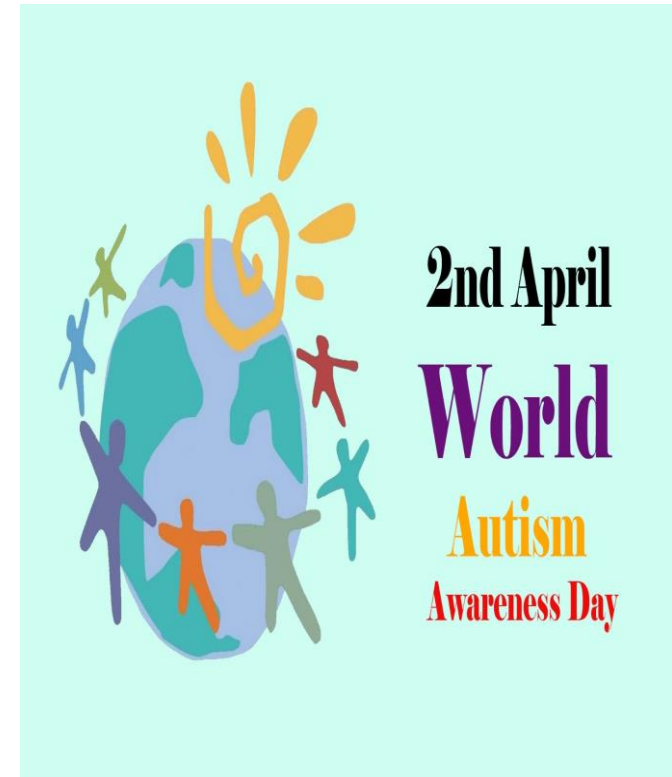
- Επειδή η λεκτική επικοινωνία μου είναι δύσκολη προσπάθησε να μου δείξεις κάτι που θέλεις να κάνω, παρά να μου το πεις με λόγια. Να είσαι προετοιμασμένος να μου το πεις πολλές φορές. Η υπομονή σου & η επιμονή σου στην επανάληψη **θα με βοηθήσει!!!**
- Βοήθησε με στις κοινωνικές μου συναναστροφές. Δεν είναι ότι δεν θέλω να παίζω με τα άλλα παιδιά, απλά **δεν ξέρω πως** να ξεκινήσω μια συζήτηση και με ποιο τρόπο να συμμετάσχω σε ένα παιχνίδι.
- Δεν επέλεξα να έχω αυτισμό, θυμήσου πως συμβαίνει σε μένα και όχι σε σένα! Γίνε φίλος μου, καθοδηγητής μου και δάσκαλος μου..Υπόσχομαι να **μην σε απογοητεύσω!!!!**
- Δες τον αυτισμό μου σαν μια διαφορετική ικανότητα παρά σαν μια ανικανότητα!!**Απομυθοποίησε** τη διαφορετικότητά μου...

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

- Παγκόσμια ημέρα ευαισθητοποίησης για τον αυτισμό (World Autism Awareness Day) καθιερώθηκε 2 Απριλίου με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των παιδιών με αυτισμό (v4074/2012)
- Τα άτομα με αυτισμό έχουν τα ίδια δικαιώματα με τους υπόλοιπους πολίτες.
- Για το έτος 2022, ο ΟΗΕ ζητά «Συμμετοχική Ποιοτική Εκπαίδευση για Όλους».

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΥΤΙΣΜΟ

- Τα Ηνωμένα Έθνη υποστηρίζουν τα δικαιώματα των ατόμων με αυτισμό να **συμμετέχουν πλήρως** στην κοινωνία, σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και την Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη.
- Στη δέσμευσή της να μην μείνει κανείς εκτός, η Ατζέντα 2030 αντιπροσωπεύει μια δέσμευση για τη **μείωση της ανισότητας** μέσω της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ένταξης για όλα τα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρία.
- Ωστόσο, πολλά άτομα με αυτισμό εξακολουθούν να ζουν σε απομόνωση, να υφίστανται διακρίσεις.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ...

- Η πανδημία του COVID-19 **επιδείνωσε** πολλές από αυτές τις ανισότητες μέσω της απώλειας ή της μείωσης των υπηρεσιών στο σχολείο, στα σπίτια και στην κοινότητα.
- Πρέπει να **διασφαλίσουμε** ότι τα δικαιώματα, οι προοπτικές και η ευημερία των ατόμων με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αυτισμό, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της βελτίωσης της πορείας μετά την πανδημία.
- Η λύση βρίσκεται σε περισσότερα συστήματα υποστήριξης **μέσα στην κοινότητα** για άτομα με αυτισμό.
- Πρέπει επίσης να δημιουργήσουμε συστήματα εκπαίδευσης **χωρίς αποκλεισμούς** και προγράμματα κατάρτισης που επιτρέπουν στους μαθητές με αυτισμό να έχουν πρόσβαση στην εκπαιδευτική διαδρομή της επιλογής τους.
- Και πρέπει να διαθέσουμε τεχνολογικές λύσεις ώστε τα άτομα με αυτισμό να **ζουν ανεξάρτητα** στις κοινότητές τους. Η ενεργός διαβούλευση με τα άτομα με αναπηρία και τις αντιπροσωπευτικές τους οργανώσεις θα πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο αυτών των προσπαθειών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ - ΝΑΙ ΣΤΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ!!!!

- Επίπεδα δράσεις- Δομές & Υπηρεσίες για τον αυτισμό.
- Δομές για την Εκπαίδευση & Θεραπεία - Εφαρμογή ψυχολογικών, Εκπαιδευτικών, Θεραπευτικών Παρεμβάσεων.
- Ειδικά Κέντρα Εξειδικευμένης Περίθαλψης (Κέντρα Ημέρας) για παιδιά προσχολικής- σχολικής ηλικίας και για εφήβους με Αυτισμό.
- Συνεργασία και διασύνδεση με φορείς και υπηρεσίες του Τομέα Ψυχικής Υγείας και Παιδείας, καθώς και με άλλους δημόσιους και κοινωνικούς φορείς.
- Υποστήριξη- εκπαίδευση των οικογενειών με παιδιά ΔΦΑ.
- Συνεχής εκπαίδευση και κατάρτιση των επαγγελματιών υγείας.
- Εκπόνηση ερευνητικών προγραμμάτων με στόχο την ποιότητα ζωής των ατόμων με αυτισμό.

**Το μόνο που θέλω είναι να σέβεσαι την διαφορετικότητά μου και να είσαι δίπλα μου.
Να με αγαπάς για αυτό που είμαι!!!**

«... Η αλεπού κοίταξε τον μικρό πρίγκιπα, για πολλή ώρα.

- Σε παρακαλώ εξημέρωσε με! Είπε...
- Τι πρέπει να κάνω; Είπε ο μικρός πρίγκιπας.
- Χρειάζεται μεγάλη υπομονή, απάντησε η αλεπού. Στην αρχή θα καθίσεις κάπως μακριά μου, έτσι, στο χορτάρι. Θα σε κοιτάω με την άκρη του ματιού μου κι εσύ δεν θα λες τίποτα. Ο λόγος είναι πηγή παρεξηγήσεων. Κάθε μέρα, όμως θα μπορείς να κάθεται όλο και πιο κοντά μου...

Την επόμενη μέρα ο μικρός πρίγκιπας ξανάρθε...

- Θα ήταν καλύτερα αν ερχόσουν την ίδια πάντα ώρα, είπε η αλεπού. Αν έρχεσαι, για παράδειγμα στις τέσσερις το απόγευμα, από τις τρεις θα αρχίσω να είμαι ευτυχισμένη... Αν έρχεσαι όμως όποτε λάχει, δε θα ξέρω ποτέ τι ώρα να φορέσω στην καρδιά μου τα γιορτινά της.. Χρειάζεται κάποια τελετή...»

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΜΟΝΗ ΣΑΣ!!!

